

İrritabl Barsak Sendromu Yaşam Kalitesi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *İrritabl Barsak Sendromu Yaşam Kalitesi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23754>

Özet

İrritabl Barsak Sendromu Yaşam Kalitesi Ölçeği (İBS-YKÖ), **İrritabl Barsak Sendromu (İBS)** tanışalmayan bireylerin semptomlarının günlük hayatları ve genel **Yaşam Kalitesi (YK)** algılarının ne ölçüde olumsuz etkilendiğini belirlemek amacıyla uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Ölçek, 34 maddeden ve sekiz farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe popülasyonunda geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak üzere yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

İrritabl Barsak Sendromu, Yaşam Kalitesi, Psikometri, Ölçek Uyarlama, Disfori, Cronbach Alpha, Weighted Kappa

Yazarlar

Berna Nilgün ÖZGÜR SOY

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, **İrritabl Barsak Sendromu** yaşayan bireylerin bu kronik durumdan kaynaklanan fiziksel, duygusal, sosyal ve cinsel zorluklarını, sekiz spesifik alt alan üzerinden detaylı ve sistematik bir şekilde ölçmektir. Elde edilen veriler, klinik değerlendirmelerde ve tedavi planlarının etkinliğinin izlenmesinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, özellikle hastaların bireyin günlük aktivite düzeyleri, beden imajı ve sosyal etkileşimleri üzerindeki etkilerini nicel hale getirerek, hastaların subjektif yükünü objektif bir zemine taşımayı hedeflemektedir.

Yapı

İrritabl Barsak Sendromu Yaşam Kalitesi Ölçeği, **İBS**'nin multidimensiyonel etkilerini kapsayan, sağlıklı ile ilgili yaşam kalitesi yapısını ölçmektedir. Ölçek, toplam 34 madde ile sekiz ana psikososyal alt boyutu değerlendirmektedir. Bu alt boyutlar, barsak sorunlarının yarattığı duygusal stresi, sosyal kaçınmayı ve fiziksel kısıtlılıkların ayrı ayrı ele almaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin uyarlama çalışmasında, maddelerin içerik ve yapı geçerliğini destekleyen güçlü kanıtlar elde edilmiştir. Madde düzeyinde tutarlılığı ölçmek için kullanılan **Weighted Kappa** değerleri 0.82 ile 0.94 arasında değişmektedir. Bu aralık, psikometrik standartlara göre maddeler arası uyumun "çok iyi" düzeyde olduğunu göstermektedir, bu da ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı

doğru bir şekilde temsil ettiğini kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

İrritabl Barsak Sendromu Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenirliliği son derece yüksek bulunmuştur. Ölçeğin tamamı için hesaplanan **Cronbach Alpha** (α) katsayısı 0.97 olarak saptanmıştır. Bu yüksek katsayı, ölçekteki maddelerin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı temel yapıyı (İBS'ye bağlı yaşam kalitesi düzeyü) güvenilir bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, 34 maddenin sekiz ayrı faktör (alt boyut) altında toplandıktan sonra çok boyutlu bir yapı sergilemektedir. Bu faktörler, İBS'nin yaşam kalitesi üzerindeki etkisinin farklı yönlerini temsil etmektedir:

Disfori (8 madde): Duygusal sıkıntı ve çaresizlik algısı.

Aktivite (7 madde): Günlük ve sosyal aktivitelerdeki kısıtlılıklar.

Beden ağrısı (4 madde): Barsak sorunlarının vücut algısı üzerindeki etkisi.

Sağlık Endişesi (3 madde): İBS semptomlarının başka ciddi hastalıklara yol açabileceği korkusu.

Yiyeceklerden Kaçınma (3 madde): Semptomları tetiklememek için gıda kısıtlamaları.

Sosyal Tepki (4 madde): Barsak sorunlarının neden olduğu utanç ve sosyal tepkilerden kaçınma.

Seksüalite (2 madde): Cinsel yaşamda yaşanan zorluklar.

Sosyal İzolasyon (3 madde): Barsak sorunlarından bahsetme ve sosyal etkileşim kurma rahatsızlığı.

Enstrüman

Test Türü: Uyarılama (Adaptasyon)

Format: 34 maddeden oluşan, 8 alt boyutlu öz bildirim ölçeği.

Derecelendirme: 5'li Likert tipi derecelendirme (1=hiç - 5=çok fazla).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarılama)

Popülasyon Grubu: İrritabl Barsak Sendromu tanınmış bireyler.

Yaş Grubu: Yetkinler.

Popülasyon Detayları: Geçerlik ve güvenirlilik çalışması, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri

Enstitüsü bünyesinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: Öz bildirim dayalı, kişinin **Yaşam Kalitesi** üzerindeki İBS etkilerini değerlendirmesi.

Anahtar Kelimeler

İBS, Yaşam Kalitesi, Disfori, Beden İmgesi, Güvenirlik, Weighted Kappa, Güvenirlik, Geçerlik

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Berna Nilgün ÖZGÜR SOY

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: bernanilgun@gmail.com

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değil (Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin uyarlama çalışması 2010 yılında tamamlanmıştır. Ölçeğin kullanımı ve izinleri için sorumlu yazar Berna Nilgün Özgürsoy ile e-posta yoluyla iletişime kurulması gerekmektedir.

Bu ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması için kaynağı olan Yüksek Lisans Tezine YÖK Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: tez.yok.gov.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada mevcuttur: irritabl-barsak-sendromu-yasam-kalitesi-olcegi-ibs-quality-of-life-scale-toad.pdf

Kaynaklar

Özgürsoy, B. N. (2010). *İrritabl Barsak Sendromu Yaşam Kalitesi Ölçeği geçerlik güvenirlik çalışması* (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

İrritabl Barsak Sendromu Yaşam Kalitesi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

34 madde ve 8 alt boyuttan oluşmaktadır.

Disfori (8 m): Barsak sorunlarım nedeniyle kendimi çaresiz hissediyorum.

Aktivite (7 m): Tuvalette uzun süre oturduğum için sıkıntı duyuyorum.

Beden Ağrısı (4 m): Barsak sorunlarım nedeniyle kendimi yitmiş hissediyorum.

Sağlık Endişesi (3 m): Barsak sorunlarım nedeniyle, başka hastalıklara da kolayca yakalanabileceğimi hissediyorum.

Yiyeceklerden Kaçınma (3 m): Barsak sorunlarım nedeniyle, az miktarda yemek zorundayım.

Sosyal Tepki (4 m): Barsak sorunlarım nedeniyle kötü kokulu gaz çıkarmaktan / yellenmekten utanıyorum.

Seksüalite (2 m): Barsak sorunlarım nedeniyle, cinsel / seks hayatımda zorlanıyorum.

Sosyal İzolasyon (3 m): Barsak sorunlarımdan bahsetmekten rahatsızlık hissediyorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM